

Door Piet van Kampen, gezien 6 oktober 2018

Recensie: Voltaire van Maatschappij Discordia

VOLTAIRE

MAATSCHAPPIJ DISCORDIA

Een klein podium, twee donkerbruine kasten links en rechts, een plankenveer ertussen, een donkerbruin achterdoek. Als we de zaal binnenkomen, lopen Jan Joris Lamers en Miranda Prein rond alsof ze tot het allerlaatste moment nog bezig zijn het eens te worden over de beste looplijnen voor de overgangen. 'Is het nou één keer opschenken?', vraagt Annette Kouwenhoven ondertussen. Ze is koffie aan het zetten op de barkruk naast een van de twee kasten.

Wat we na deze ouverture zullen gaan zien is een voorstelling over leven en werk van Voltaire. Maar, zoals vaker bij Discordia, gaat het ook over de encenering van de voorstelling en over de manier waarop de personages zouden moeten worden gespeeld. De drie acteurs stappen daarom dan ook voortdurend in en uit hun rol. Soms gaat dat zo snel dat je als toeschouwer niet weet of bijvoorbeeld Voltaire kwaad wordt op Emilie of Lamers op Prein. Of dat Voltaire iets beweert of Lamers. Het kan natuurlijk ook nog dat die twee het dan gewoon met elkaar eens zijn.

Voltaire is het pseudoniem van François-Marie Arouet (1694-1778). Hij publiceerde romans, toneelstukken, gedichten, filosofische verhandelingen en essays. Maar zijn grote liefde was toneel. Hij had een klein theatertje waar hij samen met vrienden, waaronder zijn vriendin Emilie Marquise du Châtelet, zijn eigen stukken opvoerde.

Miranda Prein die zowel zichzelf als Emilie speelt, heeft een papier met een schema in haar handen. Daar ontstaan regelmatig discussies over met Lamers. Kouwenhoven mengt zich daar niet in, met als argument dat ze altijd het compromis zoekt. Prein blijft steeds houvast zoeken in dat schema: 'Flarden van gebaren die horen bij een plot (...) repeteren van het applaus (...) acht korte teksten met onderbreking (...) nu spring je weer naar 3 (tegen Lamers). Lamers, het conflict zoekend zoals Voltaire dat deed, gaat daar dan altijd tegenin.

Voltaire (Jan Joris Lamers), steeds in het midden - de twee vrouwen staan aan de zijkanten - vertelt eerst over zijn leven. Over zijn vader, de volksliedjesschrijver, de notaris bij wie hij opgroeide, het jezuïetencollege. Daarna over zijn werk: 'Toen ik 21/22 was schreef ik *Oedipe*. Alles wat ik daarna schreef, ligt in dat plot besloten.' En natuurlijk over de vele ruzies als hij weer eens iemand had beledigd. *Oedipe* schreef hij om die reden dan ook in de Bastille, waarin hij een jaar vast zat.

Na elk van de acht delen van *Voltaire* is er gekissebis over de manier waarop de overgang naar het volgende deel moet worden uitgevoerd. Tot twee keer toe (bij toneel moet alles worden herhaald, hebben we dan al geleerd) leidt dat tot totale ontredding: bijna twee minuten blijven de drie acteurs/personages onbeweeglijk staan.

Jan Joris Lamers is in *Voltaire* niet alleen als maker (zoals bij de serie *Weiblicher Akts*) maar ook weer eens als acteur actief. Zowel als zichzelf als als Voltaire schiet hij daarbij regelmatig uit zijn slof. Kouwenhoven tegen Voltaire: 'Je was toch heel intelligent!' 'Wat heb ik eraan intelligent te zijn', fulmineert Voltaire, 'als je voortdurend op een kist moet springen om te zeggen dat het zo niet kan!'

Maatschappij Discordia blijft maar met goede voorstellingen komen. Ook deze *Voltaire* is weer heel informatief, maar toch luchtig. Ideaal voor wie op een prettige manier wat wil bijleren over Voltaire en over het vak theatermaken. En wie zou dat niet willen na Voltaire's verordening 'Het enige waarachtige gebod is het gebod op weten.'

Ga voor de speellijst en voor meer informatie naar: [Maatschappij Discordia](#)

<http://rirotheater.blogspot.com/>